

**MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

Bakalářské kombinované studium

PRÁVO A FINANCE

Otázky k ústní závěrečné zkoušce

ČERVEN 2014

ZÁŘÍ 2014

LEDEN 2015

Povinný předmět: Finanční právo

1. Veřejné statky a veřejné finance a jejich vztah k finančnímu právu

- veřejné statky, jejich spotřeba, producenti a financování produkce veřejných statků
- pojem finance a peníze, finanční jevy a finanční skutečnosti
- soukromé a veřejné finance, funkce veřejných financí, složky veřejných financí
- vztah veřejných statků, financí a práva

2. Charakteristika finančního práva jako samostatného odvětví práva - odvětvotvorná kritéria

- předmět právní regulace, metoda regulace
- vnitřní a vnější systémová soudržnost

3. Předmět finančního práva a systematizace finančního práva podle předmětového kritéria

- předmět finančního práva
- různé druhy systematizace finančního práva podle předmětového kritéria

4. Metoda regulace ve finančním právu

- označení metody regulace
- specifikace a vymezení oproti metodě regulace užívané v jiných právních odvětvích

5. Charakteristika fiskální části finančního práva

- obecná charakteristika fiskální části
- systematizace fiskální části a charakteristika pododvětví

6. Charakteristika nefiskální části finančního práva

- obecná charakteristika nefiskální části
- systematizace nefiskální části a charakteristika pododvětví

7. Prameny finančního práva a obecné principy finančního práva

- charakteristika materiálních pramenů finančního práva
- charakteristika formálních pramenů finančního práva
- zásady finančního práva, obecné principy finančního práva
- zásady tvorby finančního práva
- struktura finančněprávních předpisů a norem

8. Finančněprávní vztahy

- finanční vztahy, finančněprávní vztahy
- prvky finančněprávních vztahů vč. subjektivity ve finančním právu
- předpoklady vzniku a existence finančněprávních vztahů
- charakteristika finančněprávních vztahů
- členění finančněprávních vztahů
- odpovědnost ve finančním právu

9. Finanční správa

- pojem a charakteristika finanční správy
- systém finanční správy
- právo finanční správy
- uplatnění administrativněprávní metody regulace v působení na předmět finanční správy
- nenormativní akty finanční správy
- působnost Ministerstva financí

10. Finanční správa České republiky

- pojem
- postavení Finanční správy České republiky v systému orgánů veřejné správy
- věcná a místní příslušnost
- právní regulace řízení před Finanční správou České republiky

11. Celní správa České republiky

- pojem
- postavení celních orgánů v systému orgánů veřejné správy
- věcná a místní příslušnost
- právní regulace řízení před orgány celní správy

12. Finanční právo procesní

- pojem a podstata finančního práva procesního
- použití správního řádu v řízení před orgány finanční správy
- vztah správního řádu a daňového řádu
- jiné procesy ve finančním právu

13. Měnové právo - regulace peněžního zřízení

- pojem a charakteristika měnového práva
- právní úprava peněžní jednotky
- emisní banka a emise peněz
- nakládání s padělanými a pozměněnými penězi

14. Měnové právo - regulace platebního styku

- hotovostní oběh a platební styk
- platební transakce
- některá opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti
- elektronické peníze
- platební systém

15. Česká národní banka

- právní regulace postavení ČNB
- organizace a struktura ČNB

- hlavní cíl ČNB
- řízení před ČNB

16. Finanční arbitr

- arbitrážní řízení, principy, osoby zúčastněné na arbitrážním řízení
- pojem arbitr
- postavení a funkce finančního arbitra, vztah k centrální bance

17. Právní regulace bankovního dohledu

- právní regulace bank v ČR
- jednotná licence
- bankovní dohled
- odpovědnost ve veřejném bankovním právu

18. Právní regulace pojišťovnictví

- charakteristika právní regulace pojišťovnictví a pojištění
- pojistné fondy
- subjekty v pojišťovnictví, charakteristika profesí v pojišťovnictví
- pojistný kmen
- dohled v pojišťovnictví

19. Devizové právo

- charakteristika devizového práva v systému finančního práva
- subjekty devizového práva
- působnost devizových orgánů
- devizová hodnota
- mimořádná opatření v devizovém hospodářství

20. Právo kapitálového trhu

- charakteristika práva kapitálového trhu v systému finančního práva
- subjekty práva kapitálového trhu
- dohled v oblasti kapitálového trhu

21. Rozpočtové právo - právní regulace státního rozpočtu

- charakteristika rozpočtového práva
- státní rozpočet – pojem, skladba, obsah
- rozpočtový proces a kontrola
- státní závěrečný účet
- rozpočtové provizorium

22. Rozpočtové právo – instituce veřejných (státních) financí

- charakteristika organizační složky státu a příspěvkové organizace, zásadní rozdíly
- vazby na státní rozpočet
- státní fondy České republiky
- postavení Národního fondu

23. Rozpočtové právo - právní regulace rozpočtů územních samosprávných celků

- fiskální federalismus, pojem
- základní principy a instituty místních rozpočtů
- struktura
- rozpočtový proces
- kontrola, odpovědnost za porušení rozpočtové kázně
- hospodaření svazků obcí

24. Finanční kontrola

- obecné vymezení pojmu kontrola
- kontrola ve veřejné správě jako součást systému kontrol, funkce kontroly ve veřejné správě
- pojem finanční kontrola, základní instituty, druhy finanční kontroly
- vnitřní kontrolní systém
- finanční kontrola veřejných rozpočtů a státních fondů
- kontrola státního rozpočtu
- NKÚ

25. Bilanční právo

- charakteristika bilančního práva v systému finančního práva
- subjekty bilančního práva
- daňová evidence
- účetnictví

Povinný předmět: Daňové právo hmotné a procesní

1. Berní právo

- pojem a charakteristika práva kapitálového trhu v systému finančního práva
- pojem „daň“ v ekonomickém a právním smyslu, pojetí daně v daňovém řádu
- prameny berního práva
- systém berního práva
- zásady berního práva a zásady tvorby berního práva
- interpretace norem berního práva

2. Konstrukční prvky daně

- subjekt daně
- objekt zdanění
- základ daně
- daňová sazba
- korekční prvky
- správce daně
- rozpočtové určení
- podmínky placení

3. Soustava daní a poplatků v České republice

- klasifikace daní podle dopadu daně
- klasifikace daní podle vztahu poplatníka a plátce
- klasifikace daní podle subjektu
- klasifikace daní podle objektu
- klasifikace daní podle vazby na důchod poplatníka
- klasifikace daně podle stanovení hodnoty daně vzhledem k daňovému základu
- klasifikace poplatků

4. Právní regulace důchodových daní - daň z příjmů fyzických osob

- charakteristika a konstrukce DPFO
- rozpočtové určení DPFO
- správa DPFO
- vzájemné vazby důchodových daní

5. Právní regulace důchodových daní - daň z příjmů právnických osob

- charakteristika a konstrukce DPPO
- rozpočtové určení DPPO
- správa DPPO
- vzájemné vazby důchodových daní

6. Právní regulace majetkových daní - daň z pozemků

- charakteristika a konstrukce daně z pozemků
- rozpočtové určení daně z pozemků
- správa daně z pozemků

7. Právní regulace majetkových daní - daň ze staveb

- charakteristika a konstrukce daně ze staveb

- rozpočtové určení daně ze staveb
- správa daně ze staveb

8. Právní regulace majetkových daní - transferové daně

- soustava transferových daní
- charakteristika a konstrukce transferových daní
- rozpočtové určení transferových daní
- správa transferových daní

9. Právní regulace majetkových daní - daň silniční

- charakteristika a konstrukce daně silniční
- rozpočtové určení daně silniční
- správa daně silniční

10. Právní regulace nepřímých daní - daň z přidané hodnoty

- charakteristika a konstrukce DPH
- rozpočtové určení DPH
- správa DPH

11. Právní regulace nepřímých daní - akcízy

- soustava akcízy vč. energetických daní
- charakteristika a konstrukce akcízy
- rozpočtové určení akcízy
- správa akcízy

12. Místní poplatky

- soustava místních poplatků
- charakteristika a konstrukce místních poplatků
- rozpočtové určení místních poplatků
- správa místních poplatků
- tvorba obecně závazných vyhlášek k místním poplatkům

13. Správní poplatky

- soustava správních poplatků
- charakteristika a konstrukce správních poplatků
- rozpočtové určení správních poplatků
- správa správních poplatků
- placení správních poplatků

14. Soudní poplatky

- soustava soudních poplatků
- charakteristika a konstrukce soudních poplatků
- rozpočtové určení soudních poplatků
- správa soudních poplatků
- placení soudních poplatků

15. Další poplatky a zvláštní dávky poplatkového charakteru

- ekologické poplatky
- poplatky spojené s užíváním dálnic a silnic
- charakteristika a konstrukce
- rozpočtové určení

- správa a placení

16. Správa daní – obecná charakteristika

- pojem a podstata správy daní
- daňový proces a daňové řízení
- základní zásady správy daní a vztah k základním zásadám činnosti správních orgánů
- subsidiární použití správního řádu
- charakteristika jednotlivých etap správy daní, daňového řízení, dílčích daňových řízení, jiných řízení a postupů při správě daní
- autoaplikace

17. Správce daně

- systém správců daně
- věcná, místní a funkční příslušnost
- dožadání, delegace, atrakce

18. Osoby zúčastněné na správě daní

- daňový subjekt
- subjektivita
- zastupování
- třetí osoby

19. Informace ve správě daní

- mlčenlivost ve správě daní
- ochrana a poskytování informací
- dokumentace ve správě daní

20. Doručování a čas při správě daní

- základní a náhradní způsoby doručování
- neúčinnost doručení
- zákonné a správcovské lhůty
- prodloužení lhůty, navrácení lhůty v předešlý stav

21. Vyhledávací činnost a závazné posouzení

- vyhledávací činnost
- registrační povinnost
- závazné posouzení
- subsidiární použití daňového řádu

22. Nalézací řízení

- pojem
- vyměřovací proces, vztah mezi autoaplikací a vyměřovacím řízením
- instituty vyměřovacího procesu
- subsidiární použití daňového řádu

23. Inkasní správa

- „JIM“
- evidence daní
- dělená správa
- vybírání daní
- zajištění daní

- charakteristika možností exekucí v daňových věcech
- subsidiární použití daňového řádu

24. Opravné prostředky při správě daní

- řádné a mimořádné opravné prostředky
- odvolání a rozklad
- obnova řízení
- soudní přezkum

25. Dozorčí prostředky při správě daní

- obnova řízení
- přezkumné řízení
- soudní přezkum
- další (původně dle ZSDP opravné) prostředky

Povinně volitelný předmět: Právo Evropské unie

1. Vývoj Evropské unie a Evropských společenství. Vznik Evropských společenství v 50. letech 20. století. Zakládající členové a jednotlivá rozšíření. Důvody a okolnosti vzniku Evropské unie. Splynutí Evropské unie a Evropského společenství.
2. Povaha Evropské unie a dřívějších Evropských společenství. Evropská unie jako mezinárodní vládní organizace s nadnárodními rysy. Evropská unie ve srovnání s jinými mezinárodními organizacemi a s federacemi.
3. Soustava hlavních orgánů Evropské unie. Dělbba kompetencí, vztahy a vazby mezi nimi. Srovnání s ústavními orgány státu. Evropské volby.
4. Primární právo Evropské unie. Přehled zřizovacích smluv a jejich vývoj. Lisabonská smlouva. Zřizovací smlouvy jako pramen mezinárodního práva. Primát práva Evropské unie. Jazykový režim Evropské unie.
5. Sekundární právo Evropské unie. Povaha nařízení a jeho postavení vůči vnitrostátnímu právu. Povaha směrnice, její základní účel, přímý účinek směrnice. Vyhlášení právních předpisů EU.
6. Legislativní procedury v Evropské unii – jednotlivé typy (řádný a zvláštní postup). Role Komise, Rady a Evropského parlamentu v legislativním procesu. Demokratický deficit. Rozhodování v Radě a Evropské radě.
7. Žalobní řízení před Soudním dvorem a Tribunálem. Žaloba proti členskému státu na porušení povinnosti a jí předcházející řízení před Komisí. Prosazování práva Evropské unie vůči členskému státu pokutami. Žaloba na neplatnost aktu.
8. Řízení o předběžné otázce. Smysl řízení o předběžné otázce. Soudy oprávněné a povinné k položení předběžné otázky. Obsah předběžné otázky a její význam pro dotazující se soud a další soudy členských států.
9. Volný pohyb zboží mezi členskými státy. Zákaz cel a dávek s obdobným účinkem. Zákaz daňové diskriminace. Zákaz množstevních omezení a opatření s rovnocenným účinkem a výjimky z něj.
10. Celní unie. Zákaz cel a dávek s obdobným účinkem uvnitř Evropské unie. Jednotná celní politika navenek. Její limity v právu Světové obchodní organizace. Výkon celní politiky členskými státy.
11. Volný pohyb (fyzických) osob. Povaha této svobody. Pořádková omezení. Zákaz diskriminace v přístupu k zaměstnání a osobnímu podnikání. Uznávání kvalifikace.
12. Volný pohyb služeb, kapitálu a plateb. Volné poskytování a přijímání služeb mezi členskými státy. Odlišení svobody poskytování služeb a práva podnikání.
13. Občanství Evropské unie jako základ volného pohybu osob v Evropské unii. Práva občana EU.

14. Spolupráce justiční a vnitřní ve věcech civilních, azylových a vízových, cizineckých, policejních a trestních („Prostor svobody, bezpečnosti a práva“). Vývoj role Evropské unie od Maastrichtské smlouvy přes Amsterdamskou po Lisabonskou smlouvu.
15. Přednost práva Evropské unie před právem členských států jako základní zásada jeho aplikace.

Povinně volitelný předmět: Právo mezinárodního obchodu

1. Pojetí práva mezinárodního obchodu, tři roviny úpravy MPO a jejich regulace. Lex mercatoria.
2. Mezinárodní ekonomické právo – pojem, prameny úpravy, subjekty (státy a mezinárodní organizace), význam WTO pro regulaci mezinárodního obchodu.
3. Světová obchodní organizace – vývoj od GATT 1947 po WTO, rozdíly, struktura WTO, struktura dohod WTO, obsah dohod, DOHA round a jeho výsledky.
4. Regulace vnějších obchodních styků EU. Smluvní a autonomní nástroje obchodní politiky EU.
5. Metoda přímá a její využití v oblasti regulace mezinárodní koupě a prodej. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží – základní vymezení, aplikační předpoklady, vyplnění mezer (vztah s metodou kolizní), analýza článku 9, analýza článku 7 a 8.
6. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží – vznik kupní smlouvy, práva a povinnosti prodávajícího. Analýza INCOTERMS včetně jejich významu pro úpravu dodací podmínky.
7. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží Práva a povinnosti kupujícího. Analýza platební podmínky včetně prostředků platebního styku.
8. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží – porušení smlouvy, nároky vyplývající z porušení, vyloučení odpovědnosti za náhradu škody.
9. Vstup na cizí trhy – joint ventures, mezinárodní distributorská smlouva, mezinárodní smlouva o obchodním zastoupení, mezinárodní franchising.
10. Financování mezinárodních obchodních transakcí – mezinárodní faktoring, mezinárodní forfaiting. Státní podpora exportu. Dokumentární způsoby plateb.
11. Mezinárodní přeprava. Analýza typů a jejich právní regulace. Vztah kupní a přepravní smlouvy – analýza dodací podmínky.
12. Soukromoprávní pohled na investice: mezinárodní dodávka investičních celků. Veřejnoprávní pohled na investice: ochrana investic a řešení sporů.
13. Kontrola a inspekce v oblasti mezinárodního obchodu. Význam kontroly v kupních (a i dalších smlouvách) – analýza reklamačního procesu s možností využití externí kontroly.
14. Mezinárodní transfer technologií – licenční smlouva, konzultační smlouva, manažerská smlouva.
15. Řešení sporů v mezinárodním obchodě – obecně včetně ADR.
16. Řešení sporů před soudy obecnými – zásady, prameny (včetně evropských), mezinárodní pravomoc, uznání, vykonatelnost, výkon.
17. Mezinárodní rozhodčí řízení – obecná charakteristika, prameny, rozhodčí smlouva.
18. Mezinárodní rozhodčí řízení - vztah soudů obecných a rozhodčích (zrušení rozhodčího nálezu, odepření výkonu, odepření uznání a výkonu).
19. Mezinárodní rozhodčí řízení – uznání a výkon dle Úmluvy o uznání cizích rozhodčích nálezů.

Povinně volitelný předmět: Správní právo hmotné a procesní

1. Správní právo - pojem, charakteristika, systém a prameny. Věda správního práva a správní věda.
2. Veřejná správa - pojem, charakteristika a systém. Státní správa a její charakteristické rysy. Samospráva a její charakteristické rysy.
3. Normy správního práva a jejich členění. Realizace norem správního práva. Správní uvážení, neurčité pojmy.
4. Subjekty správního práva a subjekty veřejné správy, působnost a pravomoc. Správně právní vztahy.
5. Veřejná správa jako organizace, organizačně technické principy veřejné správy.
6. Ústavní a zákonné základy organizace veřejné správy. Organizace státní správy.
7. Ústavní a zákonné základy organizace samosprávy.
8. Obce a kraje (místní a regionální samospráva).
9. Podíl občanů na územní správě. Místní referendum.
10. Veřejná služba.
11. Veřejná správa jako činnost. Funkce, metody a formy veřejné správy.
12. Individuální správní akty, jejich charakteristika, členění, náležitosti, vady a vlastnosti.
13. Normativní správní akty, jejich charakteristika a členění.
14. Právní záruky ve veřejné správě.
15. Kontrola jako součást veřejné správy, její funkce, požadavky, pojetí, specifika kontroly veřejné správy.
16. Státní kontrola.
17. Soudní kontrola veřejné správy.
18. Kontrola veřejné správy prostřednictvím vyřizování peticí. Stížnosti.
19. Kontrola veřejné správy realizovaná Veřejným ochráncem práv. Svobodný přístup k informacím.
20. Odpovědnost za škodu nebo nemateriální újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.
21. Správně-právní odpovědnost a odpovědnost za porušení norem správního práva, pojem, systém.
22. Odpovědnost za přestupky.
23. Odpovědnost za jiné správní delikty.
24. Pojem správního procesu a správního práva procesního. Správní řízení.

25. Správní řád, pojem, systematika, rozsah působnosti. Subsidiarita správního řádu.
26. Základní zásady činnosti správních orgánů.
27. Správní orgány jako subjekty správního řízení.
28. Dotčené orgány. Závazné stanovisko.
29. Účastníci správního řízení, zastoupení.
30. Postup před zahájením řízení.
31. Zahájení a průběh správního řízení.
32. Doručování.
33. Zastavení a přerušování správního řízení.
34. Prostředky k zajištění průběhu a účelu řízení.
35. Zjišťování podkladů pro rozhodnutí, důkazy. Předběžné otázky a jejich řešení.
36. Rozhodnutí. Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí. Nicotnost rozhodnutí.
37. Řádné opravné prostředky.
38. Mimořádné opravné prostředky a prostředky dozoru.
39. Ochrana před nečinností.
40. Tzv. jiné úkony podle správního řádu.
41. Exekuce.
42. Veřejnoprávní smlouvy.
43. Opatření obecné povahy